

Sveriges Ornitologiska Förening

Partner i BirdLife International

Sändlista:

2011-09-05

Region Gotland, Regionfullmäktige

Region Gotland, Samhällsbyggnadsförvaltningen

Länsstyrelsen i Gotlands län, Landshövding Cecilia Schelin Seidegård

Länsstyrelsen i Gotlands län, Samhällsplanering och kulturmiljö, Johan Gråberg (Miljöskydd)

Länsstyrelsen i Gotlands län, Planfrågor, Elin Sander

Länsstyrelsen i Gotlands län, Naturvård, Karin Fager

Öppet brev med anledning av planerad stamnätsförbindelse mellan Gotland och fastlandet

---

Sveriges Ornitologiska Förening (SOF) och Gotlands Ornitologiska Förening (GOF) har yttrat sig till Svenska Kraftnät angående förstudien av den planerade stamnätsförbindelsen mellan Gotland och fastlandet. Med anledning av detta finner SOF och GOF skäl att redogöra ytterligare synpunkter för beslutsfattare i vindkraftärenden.

SAMMANFATTNING

Vår bedömning är att kablarna på havsbotten, liksom anläggandet av dessa, sannolikt inte kommer att medföra något större hot mot fåglarna om det görs enligt beskrivningen i förstudien. Anläggning av kabel och station på Gotland, enligt föreslaget alternativ (Fors-Ygne), bedöms inte medföra någon större påverkan på fågellivet. Däremot är den förordade dragningen på fastlandssidan tveksam och vi menar att alternativet Misterhult nord är lämpligare.

Vi anser som minsta krav att en ny ledningsdragnings föregås av en ordentlig analys avseende förutsättningar för ytterligare vindkraft på Gotland samtidigt som viktiga naturmiljöer och biologisk mångfald säkras.

Det är viktigt att i sammanhanget även diskutera sekundära effekter av den föreslagna ledningsdragningen mellan Gotland och fastlandet. En mycket sannolik konsekvens av ledningsdragningen är nya krav på vindkraftutbyggnad. Den vindkraft som är planerad, liksom den redan befintliga, innebär redan nu hot mot naturvärden i flera områden. Av miljöskäl är det därför lämpligare att planera för ytterligare vindkraftutbyggnad i mindre känsliga områden på fastlandet eller på större djup till havs.

Sveriges Ornitologiska Förening

Partner i BirdLife International

SYNPUNKTER

Motivet till den föreslagna ledningsdragningen är av allt att döma att möjliggöra ytterligare utbyggnad av vindkraften på Gotland. Det är en stor investering att bygga stamnätsförbindelse och vi ställer oss därför undrande till det faktum att det saknas en ordentlig utredning kring var ytterligare vindkraft ska lokaliseras på Gotland.

I "Översiktsplan för Gotlands kommun 2010–2025" anges de utpekade riksintresseområdena för vindkraftutbyggnad på Gotland vara avvägda med hänseende till hänsynsavstånd till bostäder (1000 m) och beskrivs därför vara starkt motiverade. Vi vill betona att dessa områden inte utpekats med hänsyn till naturvärden. En planerad utbyggnad utan analys kring var verken kan lokaliseras i förhållande till naturvärden och de regelsystem för naturskydd som finns, måste anses oansvarig ur såväl miljömässig som ekonomisk synvinkel. De naturvärden som riskeras har inte enbart gotländska värden utan har både nationell och internationell skyddsstatus. I planen har också tre havsområden pekats ut vilka vi i nuläget bedömer som direkt olämpliga att bebygga.

I översiktsplanen redovisas den gotländska naturen och landskapet vara av stort värde och som konsekvens av detta, liksom av hänsyn till "Nationallandskapet Gotland" och miljöbalkens intentioner och bestämmelser, kan inte all utpekad mark bebyggas med vindkraft. Översiktsplanen innebär inga juridiska garantier för att de utpekade områdena kan bebyggas, varför det är högst osäkert i vilken omfattning utbyggnaden kan ske. Detta tillsammans med att det saknas en beskrivning och utredning kring var vindkraften ska bebyggas på Gotland gör att det blir ohållbart att projektera för att bygga ut stamnätsförbindelsen. Det är högst rimligt att det görs en genomarbetad utredning kring möjligheterna att bygga ut vindkraften på Gotland innan stamnätsförbindelsen genomförs. En sådan utredning måste inkludera naturvärdesaspekterna.

AKTUELL SITUATION PÅ GOTLAND

Vid bedömning av vilka konsekvenser som kommer av vindkraftutbyggnaden på Gotland måste också den redan befintliga etableringen ingå. Ett systemfel i den exploatering som idag genomförs är bristen på hänsyn till de sammanvägda effekter som uppkommer vid en omfattande utbyggnad. Flera av de redan utbyggda områdena på Gotland har uppenbara negativa miljöeffekter, vilket motverkar vindkraftens miljöfördelar. Forskning pekar entydigt på att lokaliseringen av verken är det allra mest avgörande för effekterna på naturvärden. Detta understryker vikten av en väl genomarbetad plan för vidare utbyggnad.

På Gotland finns världens starkaste kungsörnsbestånd och även en stark havsörnsstam. Trots att det inte genomförts någon systematisk fallviltsstudie har 15 örnar påträffats dödade av vindkraft. Således måste en omfattande utbyggnad föregås av noggranna studier av hur negativa konsekvenser för de gotländska örnpopulationerna ska undvikas. Då det finns en rad

Sveriges Ornitologiska Förening

Partner i BirdLife International

andra skyddsvärda och hotade arter på Gotland är det mycket viktigt att dessa också ingår i sådana studier. Gotland utgör också en viktig rastplats för mycket stora mängder fågel och ön ligger mitt i ett flyttstråk som omfattar hundratusentals fågelindivider.

Gotland utgörs också av stora ytor internationellt värdefulla naturtyper, t.ex. alvarmarker där 70 % av världens areal finns på Gotland och Öland. På Öland har Länsstyrelsen bedömt att omfattande vindkraftsutbyggnad inte kommer att tillåtas eftersom Öland har en unik natur, men en viss utbyggnad på rätt plats kan vara förenlig med bevarandevärdena (Länsstyrelsen i Kalmar län 1993:10). Den gotländska jordbruksmarken är till stor del småskalig och därmed biologiskt värdefull, vilket också avspeglas i förekomst av fågel. Inom skogsbruket praktiseras plockhuggning i betydligt större utsträckning än på fastlandet (där slutavverkning är vanligt förekommande), vilket inneburit att såväl trädens ålder som de biologiska värdena är höga. De unika naturtyperna liksom värdena kopplade till den äldre kulturen gör Gotland till ett särskilt värdefullt område som inte är lämplig för storskalig vindkraftsutbyggnad.

Måns Hjernquist
Ordförande
Gotlands Ornitologiska Förening

Dennis Kraft
Ordförande
Sveriges Ornitologiska Förening